زندگی
یکشنبه :: ۳۰ آذر ۱۳۹۹ :: شماره ۵۸۳۳
۱۳

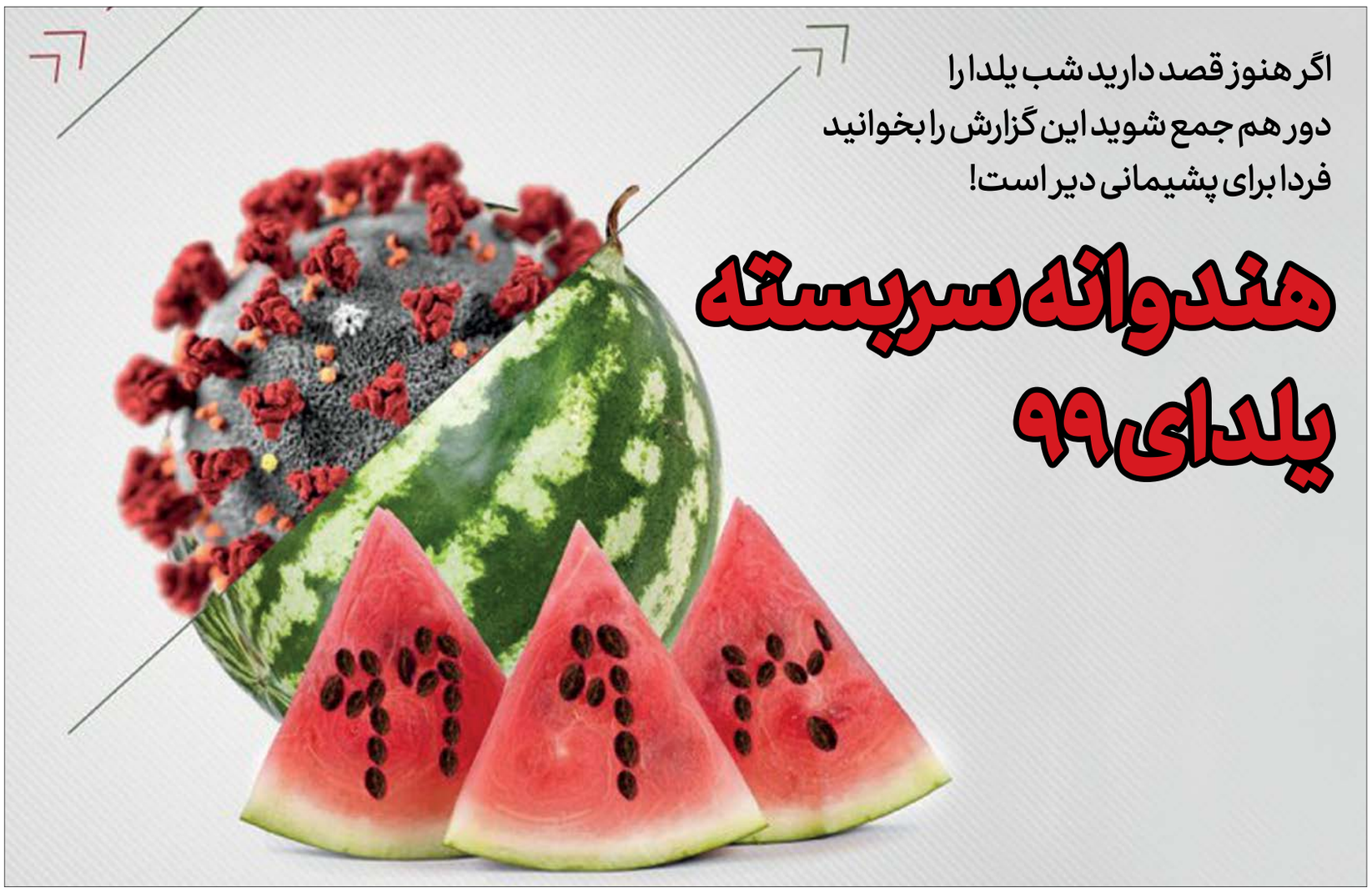

اگر هنوز قصد دارید شب یلدا را دور هم جمع شوید این گزارش را بخوانید فردا برای پشیمانی دیر است!

هندوانه سربسته یلدای ۹۹

۶ درصد از قربانیان کرونا در ایران توسط ناقلان خاموش گرفتار شده‌اند/ طرح: علی کرمی

میثم اسماعیلی
جامعه

فلسفه طولانی‌ترین شب سال برای ایرانی‌ها حول محور مفهوم همنشینی است. انار و آجیل و قصه و حافظ به کنار، چیزی که یلدا را یلدا می‌کند دورهمی‌های خانوادگی است، اما یلدای امسال درست در تقابل با مفهوم این شب است، چراکه حالا چیزی که چرخه بیماری را تسریع می‌کند و آدم‌ها را به کام مرگ می‌کشاند دقیقا همان چیزی است که یلدا با آن شکل می‌گیرد؛ یعنی همان همنشینی و دورهمی. درواقع مساله‌ای که سال‌های سال محور اصلی ماندگاری یک آیین ملی بوده امسال شده است دلیل زوال آدم‌ها. تناقض عجیبی که ویروس کرونا پدید آورده است. در این میان تنها نکته قطعی این است که با فراگیری کرونا بسیاری از مفاهیم و دستورالعمل‌های ثابت همیشگی موجود در گذشته نیاز به یک بازتعریف بنیادین دارد، بازتعریفی که درست مثل شب یلدا گاه در نقطه مقابل همه تعریف‌های گذشته قرار می‌گیرد. تشویق به دورهمی و همنشینی‌های گذشته در بازتعریف کنونی تبدیل شده به پرهیز از دورهمی و همنشینی. در همه روزهای منتهی به شب یلدا هم توصیه‌های مبتنی به این بازتعریف تازه وجود دارد، خواسته جامعه پزشکی پرهیز از دورهمی است و سیاست‌های ستاد هم در محدودیت تردد‌ها مبنی بر همین خواسته اتخاذ شده است. اما کمی تامل در همین بازتعریف‌ها نشان می‌دهد اتفاقا پرهیز از دورهمی در شب یلدا به همان مفهوم همیشگی این شب تنیده شده است، اینکه اگر فلسفه یلدا را حول همان محور همنشینی بگیریم اما بدانیم که همین همنشینی باعث سوگ و فقدان همان آدم‌های همنشین می‌شود چه کار باید کنیم؟ عقل می‌گوید به واسطه ماندگاری آدم‌های دوست داشتنی زندگی‌مان یلدای امسال را دور هم نباشیم. امشب طولانی‌ترین شب سال است، می‌شود همین حالا نه به دلیل توصیه‌های پزشکان و نه به واسطه قوانین اتخاذ شده مسوولان که به بهانه حفاظت از آدم‌های زندگی‌مان آن را به تنهایی صبح کنیم. چند ساعت با هم بودن را به قیمت یک عمر ندیدن هم جشن نگیریم.

مهمانخانه مهمان‌کُش

عنوان اولیه این بخش به تاسی از قلم جادویی ناباکوف نویسنده روسی «دعوت به مراسم گردن‌زنی» بود، فارغ از سبعیت خفته در این عنوان اما مفهوم حرف‌های حمید سوری، اپیدمیولوژیست به عنوان کنونی نزدیک‌تر است. عنوانی که از سروده نیمای شعر فارسی وام گرفته شد. جایی که سوری همنشینی شب یلدا را از منظر دیگری برای جام جم توضیح می‌دهد؛ نه از نگاه مهمانان که از نگاه میزبانانش. سوی حرف او به میزبانان این شب طولانی است. او به ما می‌گوید: « میزبانان این مراسم باید بدانند که در حقیقت مهمانان‌شان را به یک مجلس مرگ و نیستی دعوت کرده‌اند. این همنشینی، یک نشست مرگ است. کدام میزبان است که با نیت خیرخواهانه کمر به نیستی مهمانش ببندد؟ »

چاره‌ای جز تنهایی نداریم

از ابتدای دوره فراگیری بی‌شمار حرف و حدیث در رابطه با رفتار ویروسی که ناشناخته می‌خواندنش در میان بود. هر چه گذشت گمانه‌ها کنار رفت و قطعیت علم و آگاهی جایش را گرفت. اما از همه همان ابتدا تا امروز که نزدیک به ۱۰ ماه گذشته یک تئوری قطعی در میان بود و هست. قطعیتی که به باور متخصصین اپیدمیولوژی تنها گزینه چاره‌ساز است و بس. حمید سوری ادامه می دهد: «ما در حال حاضر گزینه‌ای جز تغییر رفتارهای اجتماعی خودمان برای انتخاب نداریم تا حداقل آسیب را هم به خودمان و هم به اطرافیان و جامعه برسانیم. این که شیب ابتلا و مرگ‌ها کاهشی شده و این که این روزها بحث واکسن به شکل جدی‌تری مطرح شده نکته‌های درستی است، اما این روند بسیار شکننده است و موضوع واکسن حتی می‌تواند به نوعی یک امنیت کاذبی را به ما بدهد که وضعیت را بدتر از گذشته کند.» اصرار او به شهروندان اصرار به تعقل است. او تاکید می‌کند باید اساس رفتارمان را بر بنیان قطعیت‌های اثبات شده بگذاریم. قطعیتی که حکایت از پرهیز از همنشینی‌های جمعی دارد. این اپیدمیولوژیست می افزاید: « ما در این حوزه باید با توجه به قطعیت‌های به دست آمده برنامه‌ریزی کنیم، نکته قطعی این است که یک بیماری پاندمیک به سهولت انتشار می‌یابد اما به‌سختی مهار می‌شود. مهمانی‌های احتمالی امشب و دورهمی‌های یلدایی می‌تواند به قیمت شعله‌ور شدن آتش کرونا تمام شود. قیمتی که علاوه‌بر تعداد بالای مرگ و میر و ابتلاها شامل سختی‌های بسیاری از جمله مشقت‌های معیشتی شهروندان تمام شده است.»

وفاقی که فقدان می‌شود

حرف از علاقه آدمی به همنشینی است. حرف از این است که بعد از نزدیک به ۱۰ ماه تنهایی و انزوا بسیاری به اشتباه امشب را بهانه اتمام فراق می‌دانند. اما پایان این فراق به باور کارشناسان می‌تواند تبدیل به فقدانی ابدی شود. جالب این که هنوز هم برای اغلب شهروندان این نیستی و سوگ دور به نظر می‌آید. تنها اعداد و آماری است که از زبان مسؤولان عنوان می‌شود. اما تجربه بیماری و فقدان احتمالی یکی از نزدیکان است که به ما نهیب می‌زند مرگ از آنچه به نظر می‌رسد به ما نزدیک‌تر است.

حمید سوری می‌گوید: «بهانه یلدا همواره افزایش وفاق خانوادگی بوده است اما امشب این معنا به فروپاشی یک خانواده بیشتر نزدیک است تا وفاق. هم عقل، هم علم و هم منطق حکم می‌کند نه حتی به احترام سختی کارکادر درمان و نه همه هزینه‌های تحمیلی به اقتصاد شهروندان، که برای حفاظت از جان عزیزان‌مان شب یلدای امسال را به تنهایی سر کنیم. این‌که خوشبین باشیم به برخی از داده‌های غیرعلمی یک اشتباه مرگ‌بار است. هیچ‌کسی در هیچ بازه سنی و با هیچ شرایط جسمانی از این بیماری در امان نیست. همه پایش‌های صورت‌گرفته نشان می‌دهد نزدیک به نیمی از مبتلایان توسط ناقلان خاموش این ویروس دچار شده‌اند؛ ناقلانی که در ظاهر هیچ‌یک از علائم معمول این بیماری را ندارند. در همین ایران حدود ۶درصد از تماس‌های افراد با ناقلان خاموش به مرگ منجر می‌شود.»

شادی ناتمام فرداها

یلدای امسال یک بزنگاه مهم در روند مهار ویروس کروناست. مقایسه آن با هر اتفاقی پیش از این آورده‌ای برای نقشه پیش‌رویمان ندارد. حرف از یک کار جمعی است؛ چیزی که خلقیات عامه جامعه ایرانی نشان می‌دهد همیشه در آن ضعف داشته است. اما حالا سربلندی از این بزنگاه به قیمت جان چندصدنفر آدم است، به قیمت معیشت مردمان ایران‌زمین. همه ما دلتنگیم، دوست داریم همین شب را بهانه کنیم برای گذر از همه دلتنگی‌های گذشته اما همین بزنگاه است که می‌تواند هم ما را به سمت مهار این ویروس ببرد و هم می‌تواند برمان گرداند به آغاز افزایش ابتلا و نیستی. انتخاب موقعیت حالا در دست ماست؛ شب‌نشینی امشب به قیمت گرفتاری یک‌ساله یا تحمل یک شب دوری به قیمت شادی ناتمام فردا.

کاتولیک‌تر از پاپ که نداریم!

زندگی+

محمد صالح‌علا برای آنها که شب‌زی هستند و دل در گرو شب دارند نمادی از این هنگامه است. جایی که حرف از قداست شب باشد نامی هم از او در میان است. یلدا هم که جای خود دارد. در ساحت او طولانی‌ترین شب سال عیش مدام است و بس. اما او هم حالا از دوستدارانش می‌خواهد کاری نکنند که این شب طولانی به اندوه بیکرانی تعبیر شود. او به جام‌جم از دلبستگی‌اش به شب می‌گوید و خواهش این است که دیدار امشب را به فقدان بدل نکنیم.

او به ما می‌گوید: «من شب را دوست دارم، چراکه فکر می‌کنم من تاریکی را روی شب کشیده‌ام. به همین خاطر تقریبا به‌طور مادرزاد اهل شب بوده‌ام. بعدها هم نان‌آور شب شدم و کارم از شب بود. شب یلدا را هم دوست دارم برای این‌که همه شب‌ها زیبا و عاشقانه هستند و شب یلدا چکاد و اوج دوست‌داشتن است. حالا اما این موقعیت فراهم‌شده خیلی من را دلتنگ می‌کند. باور کنید من وقتی می‌شنوم که مشکلی برای یکی از هموطنانم پیش‌آمده یک‌بار غصه می‌خورم و پریشان می‌شوم. اما گاهی وقتی آمارها می‌گفت ۳۰۰ و چند نفر از هموطنانم عازم عالم ناز شده‌اند ظرفیت این را نداشتم برای این تعداد از هموطنانم دلتنگ باشم. موقعیت دشواری بود. گاهی یاد آن شعر ابراهیم خلیفه، شاعر بحرینی می‌افتم که می‌گفت: «مرگ وقار خودش را از دست داده بود». حالا که می‌شنوم از خبرهای امیدوارکننده که شیب این فراگیری رو به افول است خیلی مسرت‌بخش و شادی‌آور است. من که هیچ‌کس بن هیچ‌کسم و این را خود هموطنانم هم می‌دانند. می‌خواهم استدعا کنم که این شب یلدا را استثنائا در خانه بمانند تا ترجیحا خیال من را راحت کنند که نگران فردای یلدای امسال نباشم.»

حرف درمانی چاره کرونا نیست

برای امشب توصیه به پرهیز از همنشینی یک توصیه عقلانی است و شکی در آن نیست. اما این‌که بار همه اوج‌گیری کرونا را پای شهروندان و رفتار نامناسب اجتماعی‌شان بنویسیم، بی‌انصافی است. نه این‌که جریانی به شکل آگاهانه قصد القای این ذهنیت را داشته باشد، اما روال اخبار در همه این ماه‌های فراگیری نشان می‌دهد حداقل برخی مسؤولان از القای این ذهنیت ناراحت نیستند؛ این‌که طغیان کرونا را پای سفرهای غیرضروری مردم بنویسند، این‌که تخلفات در تردد و تعدی از محدودیت‌های کسب‌وکار را دلیل اصلی اوج‌گیری ویروس بدانند. قصه امشب هم همان فرمول چند ماه گذشته است. مسؤولانی که به‌درستی به شهروندان توصیه می‌کنند از همنشینی و دورهمی پرهیز کنند اما در کمک به این خواسته هیچ کاری انجام نمی‌دهند.

واکسینه در برابر بحران

در جامعه ایرانی بحران به‌نوعی به خاطره جمعی تبدیل شده است. سیل باشد یا زلزله یا انفجار و بیماری فرقی نمی‌کند. آن‌قدر تکرار شده که به‌نوعی ما در برابر آن به‌اشتباه واکسینه شده‌ایم. فریبرز ناطقی الهی، کارشناس مدیریت بحران به جام جم می‌گوید: «مردم ما هشت سال جنگ را تحمل و بحران‌های پی‌درپی مثل سیل و زلزله را تجربه کرده‌اند به همین دلیل خیلی سفت‌تر و سخت‌تر از اروپایی‌ها شده‌اند. به‌عبارت‌دیگر، بحران برای ما عادی‌تر از آنهاست.» البته مراد از حرف‌های او انتقاد از رفتار شهروندان نیست. ناطقی الهی می‌گوید هر جامعه‌ای برای مهار یک بحران نیاز به یک نسخه مخصوص و مبتنی بر رفتارهای خودش دارد. البته او به نکته مهم‌تری هم اشاره می‌کند و می‌گوید: «مردم هم بحران را جدی نمی‌گیرند، چون از متولیان برنامه‌ای نمی‌بینند.»

یک‌قدم دولت و ۱۰۰ قدم مردم

همه مسؤولان درگیر این بیماری از مقام‌های وزارت بهداشت و در رأس آن وزیر محترم بهداشت و درمان گرفته تا مسؤولان دیگر عضو ستاد ملی مقابله با کرونا فقط برای امشب توصیه کرده‌اند. وقتی شهروندان را مقصر اوج‌گیری کرونا در جامعه بدانیم باید بپرسیم چه مشوق‌هایی برای این شهروندان شکل‌گرفته تا آنها را مجاب به رعایت کند. حجم بالای توصیه مسؤولان برای پرهیز از همنشینی در امشب وقتی مؤثرتر بود که به‌عنوان‌مثال، ستاد ملی مقابله با کرونا فکری هم برای آزمون استخدامی با بیش از ۵۶۰ هزار شرکت‌کننده در ۱۱ و ۱۲ دی‌ماه داشت. وقتی می‌شد از تغییر رفتار اجتماعی شهروندان مطمئن بود که تصویری از ازدحام وحشتناک مردم در واگن‌های مترو دست‌به‌دست نمی‌شد یا تصاویری از حضور عجیب شهروندان در سازمان امور مالیاتی وجود نداشت. انتظار از شهروندان جایی عقلانی است که دولت هم به‌پاس هر صد قدمی که شهروندانش در این راه برمی‌دارند، یک قدم به‌پیش بیاید.

حق با شماست

info@jamejamdaily.ir
روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲

#من-ماسک-میزنم
شمس از تهران:
بعضی از نانوایان از زدن ماسک خودداری می‌کنند و با وجود درخواست مشتریان برای استفاده از ماسک به این درخواست عمل نمی‌کنند.

#افزایش-یارانه
یک شهروند:
صحبت‌هایی از افزایش یارانه و کمک خرید سبد کالایی به مبالغ ناچیز شنیده می‌شود، این مبالغ هیچ کمکی به مردم نمی‌کند و بی‌شک با پرداخت این کمک، اجناس باز هم گران می‌شود.

#بسته-اینترنت
جلیلی از تهران:
قیمت بسته‌های اینترنت تغییری نکرده ولی قیمت استفاده از حجم اینترنت به‌شدت افزایش داشته‌است.

#ترافیک-اتوبان
سهلی از تهران:
به علت نگه‌داشتن خودروها توسط پلیس راهور در ورودی اتوبان شهید صیاد شیرازی به اتوبان شهید همت غرب، در اتوبان شهید صیاد ترافیک می‌شود و رانندگان دقایق زیادی را برای ورود به اتوبان همت باید منتظر باشند.

جوابیه

در پی درج پیامی پنجشنبه مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۰۱ با عنوان «آلودگی هوا» مدیرعامل شرکت کنترل کیفیت هوای شهر تهران با ارسال نمابری اعلام کرد: هر چند پایش کیفیت سوخت به عهده سازمان محیط‌زیست است و به انجام می‌رسد، شرکت کنترل کیفیت هوا نیز چند سال است که کیفیت سوخت توزیعی در شهر تهران را به صورت تصادفی و دوره‌ای پایش می‌کند. نتایج به‌دست آمده از اندازه‌گیری فاکتورهای موثر بر آلایندگی در سوخت بنزین و گازوئیل نشان می‌دهد بهبود قابل توجهی در این خصوص طی سالیان اخیر حاصل شده و در حال حاضر کیفیت سوخت توزیعی در شهر تهران در شرایط قابل قبولی است.

از سوی دیگر یادآور می‌شود در شهر تهران مجموعه‌ای از عوامل در تولید آلودگی هوا نقش دارند. لذا تحقق اهداف مدیریت هوا نیازمند اقدامات کنترلی در تمامی جوانب بوده و ارگان‌های متعددی از جمله وزارت نفت، وزارت صنایع، سازمان محیط‌زیست، خودروسازان و... در کنار شهروندان در این امر دخیل هستند.